

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cæremoniale FF. Minorum Strictioris Observantiæ Almæ
Provinciæ Saxonæ S. Crucis**

Sächsische Franziskanerprovinz vom Heiligen Kreuz

Nevhsii, 1706

VD18 10502327

Titulus VII. De Offertorio & aliis usque ad Canonem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71672)

ab ingressu Sacerdotis usque ad finem Missæ frequentissimè ponatur hæc vox REVERENTIA nullibi tamen amplius quid significat, quam inclinationem : excepto Tit. 2. n. 2. ubi habes : *genuflectens debitam facis reverentiam.* Defert autem bursam per planum Capellæ : *in quo*, medio altaris, *explicat Corporale*, & bursam collocat ad cornu Evangelii : & *revertitur ad Celebrantem*, si adhuc sedeat, descendens facta prius cruci inclinatione per cornu Epistolæ, si Sacerdos non sedet facta inclinatione sistit se post Celebrantem.

TITULUS VII.

De Offertorio et aliis usque ad Canonem.

N. 9. **I**N Missa solemni dicto OREMUS Diaconus & Subdiaconus accedunt ad altare in cornu Epistolæ. Quam primum Sacerdos absolvit DOMINUS VOBISCU Subdiaconus vadat ad credentiam, ut interim dum Chorus respondet, ET CUM SPIRITU TUO, & à Celebrante legitur Offertorium, adjuvantibus Versiculatiis accipiat velum longum ab humeris ejus dependens cum Calice tecto extremitatibus veli ab humeris illius dependentis. Calicem *manu sinistra tenens & alteram manum superponens velo, ne aliquid decidat.* Velum autem parvum Calicis relinquitur in credentia. Ita ut lecto Offertorio sistere se possit in cornu Epistolæ. Si non sit CREDO, Subdiaconus simul defert bursam cum Calice, *Comitatus ab Acolyto* eum sequente per viam breviorē ; Dum hæc aguntur à Subdiacono, Diaconus dicto OREMUS accedit ad altare in cornu Epistolæ.

Ibidem. *Ipse Diaconus Calicem detegit*, quam accepit de manu Subdiaconi, & ponit in cornu Epistolæ, si adsint hostiæ consecrandæ, antequam dat patenam Celebranti vel mox post dictum OREMUS eas collocat super Corporale ut de Missa privata Tit. 2. n. 3. dictum est, & *dat patenam cum hostia Celebranti osculando ejus manum.* Interim Sub-
diaconus

diaconus extergit Calicem purificatorio quem accipit Diaconus & manu sinistra per nodum tenens : accepta ampulla vini de manu Subdiaconi ; qui illam acceperat de manu Acolythi , sine osculo ampullæ , Acolythus tamen Subdiacono caput inclinatur , & Subdiaconus Diacono , & generaliter quando inferiores Ministri serviunt superioribus , tunc illis tantum caput inclinatur : imponit vinum in Calice , Subdiaconus interim ampullam aquæ vel parvum cochlear ostendens Celebranti dicit parum inclinatus, BENEDICITE PATER REVERENDE, & postquam Sacerdos fecit signum crucis infundit paululum aquæ in Calicem. Diaconus detersis guttulis à labio Calicis, illum tenens per pedem, ut Celebrans capere possit per nodum , Celebranti dat absque osculo Calicis aut manus : & pedem Calicis tenens , seu , nota particulam disjunctivam brachium dextrum , quod convenientius videtur , Celebrantis cum eo sustentans dicit OFFERIMUS TIBI DOMINE, &c. quem postea facto signo crucis ut in Missis privatis , positum in altari Diaconus palla cooperit.

Ibid. Subdiacono deinde stanti in cornu Epistolæ ponit in dextra manu patenam , ita ut pars interior Subdiaconum respiciat. Quam cooperit extremitate veli ab ejus humero pendentis : qui vadit post Celebrantem ante medium altaris & facta genuflexione. Hæc genuflexio præscribitur à modo ordinatio distincta , nunquam enim Ministri etiam post consecrationem ab altari recedentes flectunt in locis suis , sed ad altare , lege Rubricas attente & videbis. Ibi stat sustinens eam elevatam non ultra oculos. Subdiaconus tenens patenam sub incensatione non se movet loco, quanquam genuflectente Celebrante, etiam ipse flectat, dicitur enim generaliter in Rubricis : Part. I. Tit. 17. n. 4. Ministri semper genuflectunt cum Celebrante, hac tantum facta exceptione, præterquam Subdiaconus tenens librum, ad Evangelium, & Acolythi tenentes candelabra , qui tunc non genuflectunt.

N. 10. Dicto VENI SANCTIFICATOR Celebrans ministrante Diacono naviculam & dicente Benedicite Pater Reverende , ut in principio Missæ, ponit incensum in thuribulum dicens Per intercessionem, &c. ita ut ad verbum BENEDICERE manu dextra producat signum crucis super thuribulum, illoque accepto per manum Diaconi cum solitis reverentiis, nul-

lamque faciens cruci reverentiam incensat oblata, ter ducens thuribulum, æqualiter, super hostiam & calicem simul in modum crucis, & ter circum calicem & hostiam, scilicet bis à dextris ad sinistram: & semel à sinistra ad dextram. Dextram hoc loco & sinistram Celebrantis intellige, Diacono interim pedem calicis tenente manu dextra: dispensans verba in qualibet incensatione ut Rubrica præscribit. Ibid. Deinde facta reverentia, genuflexione ut dictum Tit. 4. ad n. 6. Si in altari fuerit tabernaculum sanctissimi Sacramenti, incensat crucem & reliqua ut in prima incensatione & cum incensatur crux Diaconus amovet calicem: stans ad altare conversus, ambabus manibus eum tenens, & cruce incensata reponit loco suo. Si expositum fuerit Venerabile Sacramentum illud incensat loco crucis, & calix non amovetur à loco suo, quia non est periculum effusionis. Sub incensatione legit DIRIGATUR DOMINE ut in Proprio habetur. Cum reddit thuribulum Diacono dicit ACCENDAT IN NOBIS, &c. & incensatur ab eo duplici ductu si in Choro adsit Prælatus, illo absente triplici, in prima incensatione, & post Evangelium quando Celebrans solus incensatur semper fit triplex ductus.

Ibid. Deinde Diaconus incensat chororum statim postquam incensavit Celebrantem. Fit autem incensatio hoc modo: incensato Sacerdote redit Diaconus ad medium altaris. Ante infimum illius gradū, ubi Acolythus ponit thus in thuribulum, si fuerit necessarium, & facta inclinatione in medio, vadit Diaconus extra presbyterium, & sistit le circiter inter duo prima vel secunda stalla, paululum ad latus, ne tergavertat cruci aut Sacramento, si foret expositum, invitatque Cantores, si super pelliceis induti sint, primo unum, deinde 2dum, eosque duplici ductu alternatim incensat & facta eis inclinatione capitis, accedit ad extrema stalla, quæ non ascendit, sed manens in plano, facta prius reverentia altari, deinde Prælato, eum incensat triplici ductu, & facta iterum Prælato reverentia, si ibidem in stalli inferiori stet frater Laicus aut non Sacerdos, eum quoque absque eo quod faciat illi reverentiam unico ductu incensat, & sic in plano manens prosequitur, primo in superiori, deinde in inferiori stalli stantem incensans, ita ut unico transitu unius lateris incensationem absolvat: postea incensat la-

fat latus aliud : est tamen observandum ex Cæremoniali Episcoporum, quod præsentem cui triplex ductus debetur, nec Celebrans, nec ullus alius triplici ductu incensandus sit. Unde præsentem Patre Provinciali, hic solus incensatur ductu triplici, P. Guardianus. PP. Rdi, si adsint, Celebrans quoque & Ministri parati ductu duplici, alii unico. Si Pater Guardianus in Choro præsideat hic ductu triplici, reliqui ut dictum est, si præsideat P. Vicarius : Celebrans ductu triplici, Ministri parati, & PP. Rdi si adsint duplici, reliqui unico ductu. Ex eodem Cæremoniali observandum, quod si incensandus sit Sacerdos, vel sacris indutus, Diaconus eidem ante & post incensationem vel caput vel humeros pro personarum qualitate inclinet, incensatus vero non facit reverentiam nisi post incensationem : sub ipsa incensatione stat erectus.

Incensatione Chori peracta, Diaconus ad latus altaris, sive Epistolæ, sive Evangelii, prout fuerit secundum latus Chori incensatum, revertitur, & facta altari inclinatione se vertens, duplici ductu incensat Subdiaconum manentem in loco suo. Et Diaconus reddit thuribulum Acolythis, ibique manens junctis ante pectus manibus, ab Acolythis paululum recedente ad oppositum latus duplici ductu incensatur, ante & post incensationem Diacono reverentiam exhibente. Deinde Diaconus facta altari reverentia, vel ad locum suum, vel ad latus Celebrantis prout ratio Officii divini postulaverit, ascendit.

Acolythus se retrahit ad medium presbyterij, seu locum suum ordinarium, cui se Versicularii vertunt & erecti stantes ab eo duplici ductu incensantur : postremo Acolythus prævia inclinatione se vertens, ut non vertat tergum altari, incensat populum tertio, primo in medio, deinde versus latus Epistolæ, quod est populi dextrum, tertio versus aliud latus. Quo facto se iterum vertit, remanetque in loco suo donec fiat consecratio.

Ibid. Celebrans postquam incensatus fuerit, lavat manus ministrantibus Acolythis, primo ampullam aqua cum pelvicula secundo, manutergium, cum inclinatione humerorum ante & post peractum ministerium, & statim ad loca sua revertuntur, & cum Sacerdote ad medium revertente se inclinant.

N. 11. *Cum dicitur Præfatio Diaconus & Subdiaconus stant retro post Celebrantem & paulo antequam dicitur Sanctus eo modo quo ad GLORIA IN EXGELSIS dictum est, simul accedunt ad altare, ubi cum Celebrante pariformiter inclinati & erecti, quod semper etiam omnes alii Ministri faciunt, hinc inde dicunt SANCTUS & que sequuntur usque ad CANONEM: & signante se Sacerdote etiam Diaconus se signat, quod Subdiaconus hic non facit, quoniam dextra patenam tenet: deinde uterque facta inclinatione discedit, Diaconus ad sinistram Celebrantis, Subdiaconus ad locum suum, absque novis ibidem inclinationibus. Si sub Præfatione folium vertendum, Diaconus facit ut dictum est Tit. 5. de ORATIONE.*

Ibid. Nisi alius Sacerdos assistat, quia tunc ipse loco Diaconi assistit à sinistris, Diaconus vero tunc stare ad dextram, aliquantulum post Celebrantem lateraliter, ita ut inter Diaconum & mensam altaris remaneat spatium circiter duorum pedum. Subdiaconus vero tunc stat post Celebrantem, in loco ordinario sive patenam teneat sive non.

TITULUS VIII.

De Canone Missæ usque ad Consecrationem.

N. 8. **I***N Missa solemni ad finem Præfationis accenduntur duo saltem intorticia vel duæ candelæ in stipitibus aut alibi, pro ut in Conventibus commodè fieri poterit, & determinatum fuerit. Ab Acolythis, & post Calicis elevationem extinguuntur. Nisi aliqui sint communicandi & tunc extinguntur post communionem. In Missis solemnibus, pro defunctis tenentur, vel relinquuntur accensæ usque ad communionem. Intorticia autem vel candelæ de quibus hic agitur, sunt distinctæ à candelis, quas Versicularii in ingressu ad altare secum ex Sacristia deferunt, quæ sub Missæ officio nunquam extinguuntur.*

Ibi. Cum autem Celebrans dicit QUAM OBLATIONEM, &c. Diaconus facta inclinatione in loco, unde recedit, accedit ad ejus dextram si adsit pixis